

København 3. februar 2020

Verdens Skoves høringssvar til Forslag til Klimalov

Verdens Skove takker for muligheden for at kommentere på det første udkast til Danmarks Klimalov og fremlægger hermed vore kommentarer.

Verdens Skove var en del af den koalition af foreninger der fremlagde borgerforslaget om en klimalov. Vi er derfor medunderskrivere på 92-gruppens høringssvar til klimaloven, men kommer her med nogle additionelle kommentarer til punkter, som vi mener er vigtige at inkludere i den danske klimalov.

Generelle kommentarer:

Hensyn til Biodiversitet:

Verdens Skove mener, at det er essentielt at tænke sammenhæng mellem klimaindsatser og biodiversitetsindsatser. Fremme og beskyttelse af biodiversitet og intakte økosystemer skal tænkes ind i alle Danmarks klimatiltag eller klimaprojekter, være det sig på dansk jord eller i international sammenhæng.

Vi står lige nu i en tid, hvor to store kriser dominerer: biodiversitetskrisen og klimakrisen. De to kriser er på mange måder relaterede til hinanden og bør løses i fællesskab. Ifølge FN's klimapanel, IPCC, er bevaring af intakte skove og andre kulstofrige økosystemer en hurtigt-virkende og effektiv løsning på begge kriser. Iflg FNs biodiversitets- og økosystem panel, IPBES, beskyttes disse bedst gennem en rettighedsbaseret tilgang, primært gennem oprindelige folks rettigheder. I kampen mod klimakrisen har vi behov for robuste og biodiverse økosystemer. For at give de robuste økosystemer bedst chance for at overleve skal vi bremse klimaforandringerne. Mens disse to kriser påvirker hinanden, så er der mange tiltag, der gavner kampen mod begge kriser.

Trods dette igansættes der klima / CO2-reducerende projekter, som skader naturen og biodiversiteten, såsom dæmningsprojekter eller biomasseplantager. Det er derfor alfa og

omega, at den danske klimalov, der skal rammesætte Danmarks klimapolitik og klimaprojekter, indeholder en hensyntagen til biodiversiteten og intakte økosystemer, således at politik og klimaprojekter ikke skader naturen og biodiversiteten.

Det er positivt, at aftaleparterne har ambitioner om at påvirke international klimapolitik. Verdens Skove opfordrer til at hensynet til og bevarelsen af skove, naturlige økosystemer og biodiversitet tænkes systematisk ind i international klimapolitik.

Loven bør have en paragraf om, at klimatiltag ikke må have negative miljø- og naturmæssige konsekvenser. Her bør det understreges, at klimatiltag ikke må forringe naturtilstanden herunder betingelserne for danske og internationale økosystemer, men skal søge at forbedre disse hvor muligt. Ligeledes skal det inkluderes, at klimatiltag ikke må stille sig i vejen for opfyldelse af EUs naturdirektiver. Nedenfor gives specifikke forslag til, hvor i teksten biodiversitet bør inkluderes.

Specifikke kommentarer:

Paragraf 1 stk 2, nr 2

Her bør hensynet til biodiversiteten inkluderes på lige fod med grøn omstilling, således at stk 2 lyder:

*Indfrielsen af Danmarks klimamål skal ske så omkostningseffektivt som muligt, under hensyntagen til både den langsigtede grønne omstilling, **biodiversitet**, ...*

Dette skal ligeledes inkluderes i bemærkningerne til paragraf 1 stk 2 nr 2

Paragraf 1 stk 2 nr 4

Her bifalder Verdens Skove, at der er fokus på, at den danske klimaindsats på dansk jord ikke må forårsage ekstra udledning uden for Danmark. Det er nemlig vigtigt at holde sig både ILUC (indirect Land Use Change) og 'leakage' for øje.

Vi så dog gerne, at dette blev uddybet i bemærkningen så den lød:

*Klimalovens mål omfatter udelukkende drivhusgasudledninger fra dansk grund. **Derudover skal der laves en opgørelse af Danmarks positive effekt og negative aftryk udenfor landets grænser som konsekvens af vores internationale klima-indsatser og import af varer. Der skal ydermere fastsættes regler, der forhindrer danske projekter eller***

import i at have negative konsekvenser for naturlige økosystemer og biodiversiteten i andre lande.

Paragraf 6 nr 3

Det er positivt, at Danmark skal afrapportere på de internationale effekter af den danske internationale klimaindsats. En sådan afrapportering bør også indeholde et fokus på, hvordan Danmarks klimaindsats har respekteret og promoveret menneskerettigheder, herunder oprindelige folks rettigheder, ligestilling/kvindes rettigheder jvf. Parisaftalen.

Danmark bør ligeledes her rapportere på hvordan den internationale indsats har haft negative konsekvenser for naturlige økosystemer og biodiversiteten i andre lande. Dette bør inkluderes i bemærkningerne til paragraf 6 nr 3:

*Som noget nyt foreslås det med stk. 1, nr. 3, at klima-, energi- og forsyningsministeren i tillæg til den årlige klimastatus- og fremskrivning skal udarbejde en global afrapportering for de internationale effekter af den danske klimaindsats. **Der skal herunder fremgå oplysninger om klimaindsatsens hensynstagen til lokale og oprindelige folks rettigheder samt sikring af intakte økosystemer og biodiversiteten. ...***

Danmarks afrapportering bør ikke kun have fokus på effekterne af dansk klimaindsats internationalt, men det bør også inkluderes i loven, at Danmark skal afrapportere på den internationale effekt af vort forbrug og handel, herunder dansk import. Det ville vise lederskab og ambitioner. Vi mener derfor, at der bør være en nr 4, som lyder:

4) Afrapportering på Danmarks Globale påvirkning af klimaet blandt andet som konsekvens af vores import.

Det skal ligeledes understreges i bemærkningerne til paragraf 6 nr 3, at denne afrapportering er en, der skal laves og ikke kun søges lavet:

Desuden kan effekterne af de danske bilaterale energisamarbejder med store CO2-udledere indgå, ligesom effekterne af dansk import og forbrug ~~søges belyst~~ skal opgøres.

Paragraf 7 stk 2 nr 7

I bemærkningerne til Paragraf 7 stk 2 nr 7 En global Klimastrategi, skal hensynet til biodiversiteten inkluderes, således at det sikres, at Danmarks klimaindsats ikke får negative konsekvenser for naturlige økosystemer eller biodiversitet. Det kan lyde sådan her:

Med forslaget til stk. 2, nr. 7 vil der i klimaprogrammet indgå redegørelse for Danmarks globale klimaindsats. I redegørelsen beskrives strategien for Danmarks globale klima- og energisamarbejder, og hvordan regeringens udenrigs-, udviklings-

*og handelspolitik bidrager til at sikre, at Danmark spiller en rolle som global drivkraft i international klimapolitik **og at Danmarks klimaindsats ikke har negative konsekvenser for naturlige økosystemer og biodiversiteten i andre lande.** Der vil gennem udviklingsbistanden også være fokus på både reduktioner og klimatilpasning for at bidrage til at sikre udviklingslandenes muligheder for bæredygtig udvikling og efterlevelse af Parisaftalen. Formålet med strategien er at sætte fokus på Danmarks internationale klimaindsats i tillæg til den nationale indsats **og at sikre, at denne ikke skader intakte økosystemer og biodiversiteten.** Strategien vil have fokus på Danmarks indsatser og projekter, som har til formål at drive den internationale klimapolitik.*

Danmarks afrapportering bør ligeledes indeholde en afklaring af hvordan klimabistanden jvf Parisaftalen er ny og additionel og dermed er en tilføjelse til udviklingsbistanden og ikke betyde reduktion af denne.

Paragraf 10 stk 3

Verdens skove bifalder, at klimarådet sammensættes af eksperter med bred ekspertise inden for miljø og natur, men mener, at der ligeledes skal være ekspertise repræsenteret inden for biodiversitet. Som redegjort for i indledningen kan klimaindsatser i naturen såsom dæmningsprojekter og biomasseplantager resultere i en forringelse af biodiversiteten, hvorfor eksperter inden for biodiversitet specifikt er nødvendige.

Teksten skal lyde:

*Stk. 3. Klimarådet sammensættes af eksperter med bred ekspertise og et højt klimarelevant fagligt niveau inden for energi, bygninger, transport, landbrug, miljø, natur, **biodiversitet**, økonomi, klimavidenskabelig forskning og adfærdsforskning af relevans for klimaområdet.*

Kapitlet om Almindelige Bemærkninger

2.1. Juridisk bindende klimamål: 2.1.2. Klima- Energi- og Forsyningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Verdens Skove mener ikke, at aftaleparterne skal åbne op for at anvende fleksible mekanismer for at leve op til klimalovens målsætning. International udveksling af kvoter har historisk ikke haft den tiltænkte effekt. Ydermere står vi lige nu i en situation, hvor der ikke er plads til at undlade at reducere, eller lade andre reducere for sig. Vi er nødt til at skabe den

nødvendige reduktion herhjemme, samtidig med at vi støtter andre lande i at opnå deres mål eller mere. Vi mener derfor at dette afsnit skal slettes:

~~Hvis det i de sidste år frem mod 2030 viser sig, at man ikke kan leve op til 70 pct. målet under hensyntagen til de i klimaloven angivne principper for klimaindsatsen, må aftalepartierne indenfor forliget bag klimaloven træde sammen med henblik på at drøfte, om der kan opnås enighed om at anvende fleksible mekanismer og andre virkemidler.~~

2.4. Klimastatus og -fremskrivning: 2.4.2, Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Verdens Skove bifalder, at der er fokus på Danmarks aftryk udenfor landets grænser. Vi mener dog, at dette skal inkludere aftryk fra vores import, såvel som en afrapportering af hvordan vores internationale klimaindsatser har tilgodeset og ikke skadet biodiversiteten. Teksten kunne derfor lyde:

*Derudover skal der indgå en særskilt global afrapportering for de internationale effekter af den danske klimaindsats **samt af den danske imports klimaaftryk og overholdelse af hensyn naturlige økosystemer og biodiversiteten.***

2.5. Klimaprogram, redegørelse til Folketinget og handlepligt: 2.5.2. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Verdens Skove bifalder ikke muligheden for brug af fleksible mekanismer til opnåelse af det danske klimamål. Vi foreslår derfor at tilføje en udelukkelse i teksten:

*Klima-, Energi- og Forsyningsministeren vil med det årlige klimaprogram altid skulle give en status på de nationale klimamål om, at Danmark i 2030 skal have reduceret sine drivhusgasudledninger med 70 pct. i forhold til niveauet i 1990, samt målet om, at Danmark skal være et klimaneutralt samfund i senest 2050 **uden brug af kvoter eller andre fleksible mekanismer** og med Parisaftalens 1,5 graders målsætning for øje. Når der fastsættes nye klimamål i medfør af forslaget § 2, stk. 1, vil Klimaprogrammet ligeledes skulle indeholde en status for opfyldelse af disse mål.*

7. Miljømæssige konsekvenser

Verdens Skove mener ikke, at loven kan vurderes til ikke at have miljømæssige konsekvenser, så længe den ikke har miljømæssige sikkerhedsforanstaltninger inkluderet.

Så længe der mangler forbehold for ikke at skade biodiversiteten, intakte økosystemer samt oprindelige folks rettigheder, så er der en reel risiko for dette.

8. Forholdet til EU-retten

Verdens skove mener ikke, at det er tilstrækkeligt blot at gøre status over opfyldelsen af Danmarks EU-retlige forpligtelser, herunder EUs naturdirektiver, idet der herved ingen garantier gives for, at de overholdes. Det skal i stedet sikres i teksten, at klimatiltag ikke kommer i vejen for opfyldelse af EUs naturdirektiver.

*Lovforslaget pålægger Klima-, Energi- og Forsyningsministeren at ~~beskrive status for opfyldelse af~~ **overholde** internationale klimamålsætninger, herunder Danmarks EU-retlige forpligtelser på klimaområdet, i det årlige klimaprogram til Folketinget. Derudover pålægger lovforslaget, at Klimarådet i forbindelse med rådets årlige anbefalinger til Klima-, Energi- og Forsyningsministeren om klimaindsatsen skal give en ~~status~~ **bekræftelse** på **overholdelsen af** Danmarks internationale målsætninger, herunder Danmarks EU-retlige forpligtelser.*

Med venlig hilsen

Jakob Kronik, International Chef
&
Gry Bossen, Politisk Koordinator

Verdens Skove